

FOTBAL

to je

(divná)

HRA

Petr Scheuer

Petr Scheuer

**FOTBAL, TO JE (divná)
HRA**

DEN BLBEC

Adam včera dostal nové rukavice. Kožené, ve kterých se ruka vůbec nepotí a míč chytají skoro samy. Adam totiž hraje od první třídy fotbal. A od druhé chytá v brance. Za těch šest let už ví o fotbalu všechno, ale pořád chce hrát a umět víc. Zítra má trénink a o víkendu zápas, kde se s nimi konečně předvede. Jako Buffon. Nebo jako Petr Čech. Jak jinak, v profi rukavicích, pro které tak dlouho mamku lámal a přemlouval, než povolila – a konečně jsou jeho!

„A v sobotu bude v kase Jiřin, takže ho dneska rozchytáme,“ rozhodl pak trenér a Adamovi se zatmělo před očima.

Už ve škole průšvih, když si o přestávce házeli koulí ze zmačkaných papírů, on samozřejmě v nových rukavicích, a shodili obraz. Mamku si zvou do školy – a teď navíc v sobotu nebude chytat!

Co? Jak to? Proč ne já? bouřilo to v něm, zatímco mu trenér vykládal, že to jako brankář potřebuje taky vyzkoušet z druhé strany. „Nevím, na co?!“ hudral zlostně, když přece všichni vědí, že Jiřin chytá špatně a trenér ho staví do branky jen proto, že kamarádí s jeho tátou. „Já mám chytat!“ vztekal se.

„Jo? A kdopak ti to řekl?“ ptal se trenér ironicky. „Já jsem dal do kasy Jiřina, takže jasný. Jasný?“

„Vy chcete, abysme prohráli!“ obvinil ho Adam nelogicky. Protože hrůza! Večer si za zavřenýma očima přehrával, jak proti němu žádná střela nemá šanci, tolik se těšil, rukavice položené vedle postele... a teď mu vykládají, že si to má vyzkoušet v útoku,

kde je k ničemu! Aby si Jiřin zachytil!? Aby zase pustil zbytečné góly, protože on je díra a někdy pustí i malou domů, vůbec neskáče a nevybíhá, nebo zase zbytečně, a... To je přece nesmysl. Tak šíleně nespravedlivý!

„Chceš hrát?“ zeptal se trenér suše. A jeho povýšený klid Adama dorazil.

„Na to kašlu!“ obrátil se nasupeně a s novými rukavicemi na rukách odcházel.

Spoluhráči čekali, co bude, co trenér na to.

„Kam jdeš, Adame?!“ slyšeli ho volat.

Adam však ne. Ten se ani neotočil, jen mávl rukou a nekompromisně krácel ze hřiště pryč. A tedy už nemohl slyšet, jak se Jiřin u trenéra přimlouvá, že je Adam fakt lepší a měl by chytat on, ani trenéra už nemohl vidět, jak vrtí hlavou, že to zůstane tak, jak řekl.

TÝDEN BLBEC

Daniela téměř celý předminulý víkend strávila sháněním dárku spolužačce Nikole k narozeninám. Prochodila celou kosteleckou obchodní ulici, i v Atriu byla, kde mají všechno dvakrát, ale nic. Znovu zjistila, že za peníze, které může obětovat, jde koupit leda smetí, ale nikdy ne dárek. Natož pro takovou hvězdu! Nikola je krásná a chce být nejlepší – a od druhých čeká to samé. Alespoň pokud jde o dárky k jejím narozeninám. Jenže splňte takové očekávání, když vaše kapesné není zrovna štědré a musíte si z něj připlácet i na boty, aby se daly nosit mezi lidmi, vybavilo se Daniele, jaké boty jí vybrala máma, dobré leda tak na houby, protože venku by se jim smáli snad i kluci ze třídy, a to nemají vkus o nic lepší než houby v lese! A houby jsou aspoň jedlé a nebo hezké, na rozdíl od těch kluků, snažila se smát, ale zůstávala zamračená, když tu se jí pojednou vybavilo, s jakým obdivem si Nikola jednou prohlížela její hrnek z keramiky. A bylo rozhodnuto. Vyrobit pro ni hrnek! Ten nejkrásnější, jaký se dá z keramiky udělat. A ještě ušetří.

Jenže jako naschvál Výtvarka, neboli paní učitelka Dvořáčková, co keramický kroužek vede, zrovna přišla, že mají téma. Povinně a pro všechny. Aby se škola mohla pochlubit před celou Evropskou unií. „Něco proti rasismu, to je jedno, prostě něco hezkého,“ říkala. „Jako že jsme všichni stejní a máme se rádi, protože nikdo za to přece nemůže, jak vypadá a kde se narodí, a nesmíme ho hned nespravedlivě odsuzovat, že je taky špatnej, protože zrovna on je

třeba hodnej, proč ne, že jo, rozumíme si, že je to možný,“ objasnila zadání a také, že se potom díla vystaví a vyfotí jako příloha k žádosti o dotaci na místní Spolkové centrum, a nakonec vyložila na stůl obrázky barevných zvířátek a panáčků a srdíček, jak se drží za ruce a jsou různě přátelsky propletení a rozesmátí, aby každý pochopil, jak to může vypadat.

Daniela ovšem potřebovala hrnek a udělala hrnek. Krásný, ale bez úsměvu a bez poselství o tom, jak jsme všichni stejní.

„To je hezký, Danielko, to se ti moc povedlo,“ zastavila ji paní učitelka při pokusu vypálený hrnek nenápadně odnést. „Ale jak to souvisí s rasizmem?“

„Nevím,“ zatvářila se Daniela provinile.

Paní učitelka tvorbu nesledovala. Na druhém stupni už to nejsou děti, říkala si, a především takové úkoly nesnášela. Ale domnívala se, že to vzniklo nedopatřením, jen z přílišné snahy, a měla pochopení.

„Nevadí,“ usmála se a hned přišla s nápadem, že to bude jako nádoba přátelství, že jsme jako ochotní se o všechno se všemi rozdělit.

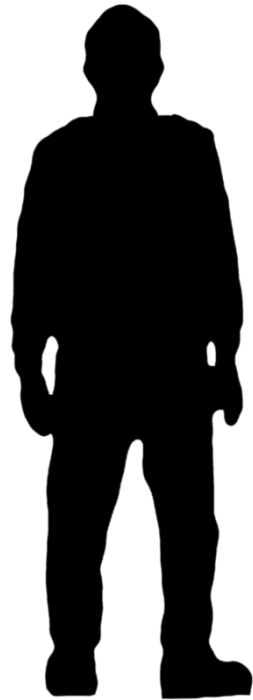
„Ale...“ kroutila se Daniela jako hádě, „když já to potřebuju...“

„Na co?“ divila se paní učitelka, která v tom stále viděla pouhé nedorozumění.

„Protože je to... jako ten, jako... dárek,“ soukala ze sebe Daniela neochotně.

„Dárek?“ zbystrčila. „A pro koho?“

„Pro jednu kamarádku.“

„Takže...“ zamrkala očima, až to zařinčelo, „ty sis udělala dárek pro kamarádku?“ probodávala Danielu pohledem, neboť jí právě došlo, jak byla zrazena, podvedena a oklamána, a pochopení bylo rázem pryč. „Takže MY VŠICHNI jsme dělali něco na výstavu, ale TY sis udělala dárek?!“ řezala ji ostrými slovy, rozhořčená, že musí na kroužku vyrábět nesmysly a ani si to neohlídá, čili nemá žádnou autoritu, když si z ní ani takové malé holky nic nedělají a je neschopná a tlustá a stará a nikdo ji nemá rád, protože je taková, a možná i přijde o práci, pokud to dál povede tímhle způsobem...!

„Ano,“ pokrčila Daniela rameny, a prohnula se i v kolenou a celá se jaksi nachýlila pod tíhou nepříjemné pravdy, kterou musela říct.

Paní učitelka Dvořáčková si nervy udržuje ve vzorném klidu a rozechvívá je výhradně harmonickými vibracemi. Tedy většinou. Dokud se jí nedostane tak hrubého drbání proti toku mentálních siločar, jako právě teď od nešťastné Daniely.

„Ty si ze mě děláš legraci!?“ zasyčela. A přestože se Daniela snažila bránit, že ne, promlouvaly z ní dál její mizerné pocity: „Ale ano! Protože abysme si rozuměli, děvenko, tak takhle bysme si teda nerozuměli!“ zhoupl se jí hlas.

Ona sama to stále měla za mírné napomínání, ovšem ti okolo dobře slyšeli, jak jí hlas vrže a skřípá, a všem, kdo ji znali, bylo jasné, co bude dál.

„Takže to tady necháš, jasný, a hezky to dáme na tu výstavu a ty sama, rozumíš, ty sama k tomu vymyslíš název. Rozumíš!“

Ano. Na konci nebyl otazník, ale vykřičník. Zvláštní oznámení. Učitelce výtvarných umění se však dá prominout; obzvlášť ve chvíli, kdy seká vykřičníky téměř za každým slovem.

„Ale já si to musím vzít domů,“ vyšlo z Daniely. Jenže co měla říct jiného, když to byla pravda?

Zdalo se, že paní učitelka vybuchne. Oči jí naběhly, ruce se jí třáslly, pusa drtila vzduch naprázdno, jen jen vykřiknout. Ale výbuch nepřišel.

„Takže domů?“ zahučela.

„Já to potřebuju,“ odpověděl jí Danielin tichý, pravdomluvný šepot.

„Jak chceš!“ zapraskalo to v paní učitelce a zlost, již obvykle zvládala mít hezky na vodítku, se náhle vysmekla jako pomínutý ratáfák: „To taky ale, když tě to s náma nebaví, co tady děláme, tak sem ani vůbec nemusíš chodit!“ štěkala; i když ona by to stále označila jen jako hlasitější řeč. Ostatní ale slyšeli, že ječí.

„Mně to baví,“ pokoušela se Daniela tichounce oponovat.

Jenže paní učitelka Dvořáčková měla zlost. Na sebe, na školu, na výtvarná témata, na mládež, na Evropskou unii, na dárky, které sama nedostává, na dárky, které sama nedává a na všechny ostatní dárky, o kterých ani neví – tolik zlosti v jednom malém místě, kde právě stála nebohá Daniela.

„Tak co?“ nabodla ji na otázku.

„Já to potřebuju,“ nezbylo Daniele než zopakovat nešťastnou pravdu.

„Tak tady to máš!“ položila paní učitelka Dvořáčková hrnek prudce na lavici. „A a už sem nemusíš chodit,“ dodala a obrátila se ke zbývajícím členům kroužku a začala s přívětivým úsměvem vykládat, že Janička Stejskalová ze čtvrté bé chtěla na keramiku chodit a už nebylo místo, a že rovnou napíše její mamince, že se jedno místo uvolnilo, a že budou mít určitě radost. „A ty budeš taky spokojená, vid,“ blýskla očima přes rameno k Daniele. „Tak doma vyřid, že kurzovní maminka dostane zpátky, a neboj, já si to zodpovím, klidně sem maminku pošli, abych jí to mohla vysvětlit

sama, to úplně klidně, to neměj strach,“ šlehala po ní další horké plameny, ač Daniela už teď stála jako opařená.

„Ale...“ chtěla něco namítnout; nerozuměla, z čeho má mít strach, ani netušila, co a před kým a jak si paní učitelka chce zodpovídat, ale trápilo ji, že už nebude chodit na keramiku, na kterou chodí od školky, a zoufale se netěšila, jak jí máma nebude věřit, že za to nemůže; ráda by to nějak vysvětlila, jenže Výtvarka po ní jen sekla stručnou větou, že si nemá zapomenout ten hrnek.

A Daniela náhle zapochybovala, jestli na keramiku chodit chce.

Adamovy nové kožené rukavice ležely na posteli a on stál v obývacím pokoji před mamkou a ždímal ze sebe, že má jít do školy. Proč? Já nevím, řekl by nejraději, jenže věděl, že lhát se nevyplácí; obzvlášť před mamkou ne, protože ona všechno ví a pozná. Nejpozději po rozhovoru s třídní. A tak přiznal, že jim ve třídě nějak spadl obraz.

„Adame!“ zahleděla se na něj matka přísně. „Já mám práci!“ ukázala, kolik toho před sebou a kolem sebe má. A v hlavě! Důležitý projekt, co měla zanedlouho odevzdat a ještě v něm scházelo množství tabulek a citací z odborných zdrojů, které potřebovala seskládat dohromady a čím dál hůř se jí dařilo soustředit na cokoli jiného.

Adam nepotřeboval slyšet, že mamka má náročnou práci, ve které je nová a musí teprve dokázat, že ji zvládne. To jeho třídní to asi nevěděla.

„Víš, že nemám čas poslouchat na tebe stížnosti,“ prohodila mamka mrzutě. Jenže byla už pár let na výchovu sama a musela zvládnout jak projekt, tak synovy problémy. Položila tedy několik stručných otázek, jako: „Komu ten obraz spadl?“ a „Co chce učitelka?“ nebo „Proč si nedáváš víc pozor?“ A nic se nedozvěděla.

„Tak... nezlob,“ zavrtěla hlavou a sklonila se ke své práci.

„A nebudu už chodit na fotbal,“ dodal Adam ještě.

„Tak dobře,“ přikývla, neboť jí to znělo pozitivně, jako příslib zlepšení.

Stejně už mě to moc nebavilo, ušklíbl se Adam a odešel do svého pokoje. K oknu, podívat se směrem, kterým leželo místní fotbalové hřiště.

Daniele se však s hrnkem přihodilo ještě cosi. Cosi horšího.

Na oslavě narozenin Nikola její těžce vybojovaný dárek rozbalila s výrazem, jako by dostala psí známku zavěšenou na šňůrce od bot. Když ona přece miluje perlové náhrdelníky.

„Co to je?“ řekla, a znělo to, jako když v jídelně dostanete u okénka jakousi podivnou hmotu a vyjeveně se ptáte, jestli to má být fakt k jídlu, nebo je to omyl, vtip, provokace..? A než jí Daniela mohla připomenout nadšení, s jakým se tenkrát rozplývala nad jejím mnohem obyčejnějším hrnkem, Nikola už jím v rozverně narozeninové náladě mávala nad hlavou: „Tak mám konečně hrnek! Kdo se chce podívat, vybírám vstupný, je to pravý umění!“ smála se.

Ale nejen ona – chechtali se všichni.

„Já jsem blbá, promiň,“ přišla se Daniela později omluvit.

„To je dobrý, já to dám mámě, ta má takový věci ráda,“ odvětila Nikola, veselá a stále tak povýšená, přezíravá a sebejistá...

Za co se omlouvám?! kroutila nad sebou vzápětí hlavou nešťastná Daniela, zrak upřený

k ostatním dárkům, mezi nimiž poznávala věci, které sama držela v rukách, ale musela je vrátit zpátky, jelikož byly pro ni nedostupné – a teď šly z ruky do ruky, všichni se nad nimi rozplývali a chtěli si je vyzkoušet a prohlédnout a pohladit, zatímco její hrnek trčel na okraji stolu a mohl by klidně spadnout a roztráskat se o dlažbu, nic by se nestalo, jen trocha nepořádku, stejně trapného, jako ten dárek.

Já jsem přece tak blbá, znělo jí v hlavě znovu a znovu, i když se snažila smát s ostatními, přesto se cítila provinilá a odstrčená, takže raději odešla domů.

SETKÁNÍ

Vstupní hala školy je ráno jako mraveniště. Ovšem mraveniště, jak všichni vědí, se od školy něčím zásadně liší: panuje tam pořádek. Každý mravenec dělá jen to, co má dělat, a nenapadne jej ani ukročit z cesty vedoucí ke splnění jeho malého úkolu, aby se z hromady takových malých úkolů složilo jejich velké společné dílo: dokonale fungující mraveniště. Jak by byly učitelky spokojené, mít na starosti spořádané a pracovité mravenečky. To by byla pohádka!

Jenže kostelecké učitelky – s jednou výjimkou, jíž byl tělocvikář Demele – mají své pohádkové dětství dávno za sebou a žijí svou krutou školní realitu. Ačkoli, tělocvikář Demele byl výjimečný i v tomto a dál si při hodinách tělocviku užíval svou pohádku, smířený s bandou nezvedených darebáků a netoužící po ukázněných mravenečcích. Jen ať se pořádně vyblbnou, zůstává klidný i ve chvílích, kdy se o jeho předchůdkyni pokoušel infarkt, aby se někomu, nedejbože, nestal úraz. Pro ni byl každý neorganizovaný pohyb tělocvičnou bezmála trestným činem, zatímco Demele říká, že v tělocvičně se může zranit jedině slabý kus – a slabé kusy potřebují zocelit. Tedy pokud nechtějí na porážku, dodával. Ale nemyslel to zle.

Dvě hodiny tělocviku týdně ovšem k vybouření nestačí ani slabým kusům a školní vstupní hala bývá od rána jako mraveniště plné zdivočelých mravenců, které se dozorující učitelka marně snaží ukáznit.

„Neběhej, Martínku,“ napomenula jednoho z prvňáčků ta, kterou žáci znají pod přezdívkou Výtvarka ne proto, jak nápadně chodí zmalovaná. Nebo ne JEN proto.

Ani ona to nemyslí zle, ovšem zařvat: Zklidni se, ty spratku! by bylo upřímnější. Po tolika letech ve škole je totiž vyčerpaná a v každém živějším prvňáčkovi nachází budoucího pubertáka, který se chystá jí v budoucnu pít krev. Nerada, ale vidí to tak. O to milejší se snaží být na všechny mravenečkovsky spořádané, klidné a poslušné žáčky a žákyňky, jako je například Daniela, vstupující právě do haly.

To jsem tedy nezvládla, proběhlo dozorující paní učitelce hlavou, sotva si jí všimla. Možná bych se jí měla omluvit. Možná jsem byla moc přísná a ona je taková šikulka hodná, i když si to zavinila sama a měla by se omluvit spíš ona, ale kdybych jí řekla, že jsem to tak nemyslela... I když to je snad jasné a všichni přece vědí, že nejsem tak zlá a to místo jí držím, přemítala jen kratičký okamžik, než se pospíchající Daniela začala ztrácet mezi ostatními dětmi, když vtom:

„Kam tak letíííí!?“ ozvalo se její zakvílení.

Nikoli však na Danielu. Ne; tak špatně na tom ještě nebyla, aby se jedno selhání pokoušela napravit jiným. Zaječela na Adama, kterému se při chůzi nějak víc rozkmitaly nohy

a paní učitelku jednoduše přehlédl, když ona měla oči na zádech odcházející Daniely a nestihla zareagovat a okřiknout toho zběsilce dřív a klidněji, jako obvykle, ale až poté, co do ní málem vrazil, jako teď.

„Já?“ zastavila se Daniela.

„Ne, ty ne,“ mávala Výtvarka rukama. „Tenhle poděs nemá rozum!“ strkala do Adama, který se jednak provokativně ušklíbal, ale zároveň se snažil působit nenápadně. To první mu šlo výborně, to druhé vůbec.

„Proč rozum?“ neodpustil si námitku.

„Nebud' drzej a běž! Ale pomalu!“ posílala ho dozorující paní učitelka pryč.

Adam se obrátil k odchodu.

„Že nejsem drzej,“ zeptal se Daniely, která tam pořád stála a zírala na něj.

„Seš,“ řekla popravdě a vyrazila dál svou cestou.

„To si mě s někým pleteš,“ následoval ji Adam. „Víš vůbec, jak se jmenuju? ... A jak se jmenuješ ty?“ ptal se, když jeho první otázka zůstala bez odpovědi.

Oba chodili do stejného ročníku, jen Adam do *béčka* a Daniela do *áčka*. Ona však byla pro Adama jednou z těch nenápadných a bezejmenných, z těch obyčejných, se kterými snad nikdy ani nemluvil a které se ničím nevryjí do paměti. A on pro ni?

Daniela se zarazila.

Co?! opřela se do něj očima. On mě nezná?!? divily se ty oči. Protože ona znala všechny, málem celou školu měla alespoň zběžně skouknutou, odhadnutou a zhodnocenou.

„Nevím,“ zalhala schválně, že ho nezná, aby si nemyslel, a mínila mu vrátit ještě cosi štiplavého jako oplátku za faul, kterým ji ranil, když ani nezná její jméno – a je pro něj tedy naprosto zbytečná a trapná. Jenže Adam ji předběhl.

„Tak se zeptej doma!“ zašklebil se, neboť její odpověď spojil se svou druhou otázkou, po jejím jméně, a ne s tou první, ke které patřila. A než Daniela stihla cokoli říct, zmizel. Úprkem, jelikož pomalu, jak si přála paní učitelka Dvořáčková, jdou udělat nanejvýš dva kroky, to ví přece každý; tedy každý normální člověk.

Jen učitelky to nechápou.

